

GOA

Gjeldsoffer-Alliansen

Innspill til revisjon av gjeldsordningsloven

GOA hilser departementets initiativ velkommen, og har en del innspill til revisjonen. Departementet legger opp til at en del oppgaver bør overføres fra tingretten til namsmannen. Da blir vårt spørsmål: Har departementet undersøkt om namsapparatet har kapasitet til dette? Opplysninger som GOA har innhentet, tyder på at noen namsmenn har svært lang behandlingstid.

En rask ringerunde gav noen eksempler:

Bergen: 1 år til første møte! Ytterligere tid før åpning.

Stavanger: 7 – 8 måneder. Hevder at det er mer arbeid med endringer.

Skien – Porsgrunn: 4 måneder. Mye endringer.

Søndre Buskerud (Drammen): 3 – 4 måneder.

Oslo: 2 måneder til åpning. Bruker mer tid pr. endring enn ved ny sak.

Til de enkelte paragrafer har GOA følgende forslag:

§ 1-3 annet ledd. *Det kan ikke åpnes gjeldsforhandling etter loven her før skyldneren etter evne har forsøkt å komme frem til en gjeldsordning på egen hånd.*

Praksis viser at det er svært vanskelig for skyldnere å forhandle med kreditorene. GOA får utallige meldinger om at den vanlige reaksjonen hos kreditorer på forhandlingsforsøk, er at kravet raskt oversendes namsmannen for inndrivelse. Media har også fokusert på dette.

Vi foreslår derfor at denne setningen fjernes fra loven! Den kan erstattes av et krav om at skyldner sammen med søknaden leverer en tydelig liste over sine kreditorer. Dette for å unngå at skyldner møter opp hos namsmannen bare med en bærepose full av krav.

§ 1-4 annet ledd bokstav b: *en ikke ubetydelig del av gjelden stammer fra straffbare forhold som er avgjort ved dom eller forelegg mindre enn tre år før søknad leveres.*

GOA er sterkt uenig, og vi utdyper mer ved § 4-8 bokstav h.

§ 1-4 annet ledd bokstav e: *en betydelig andel av skyldnerens samlede gjeld er skatte- og avgiftsgjeld, og om skyldneren kan klandres for forhold knyttet til denne.*

GOA foreslår at denne paragrafen mykes opp.

Departementet skriver selv i Ot.prp. nr. 99 (2002-2003) s. 97: *Det må likevel tas hensyn til tidsfaktoren. Dersom de klanderverdige forholdene ligger langt tilbake i tid, kan det tilsi at det likevel ikke vil virke støtende å åpne gjeldsforhandling.*

Dette bør komme tydeligere frem i lovteksten.

Vi vil også peke på at store skjønnsfastsatte skattekrav i mange tilfeller har vært en medvirkende årsak til at næringsdrivende har havnet i økonomiske problemer.

§ 1-4 tredje ledd: *Det kan ikke åpnes gjeldsforhandling dersom skyldneren tidligere har oppnådd gjeldsordning etter loven her. Gjeldsforhandling kan likevel åpnes dersom særegne forhold tilsier det.*

Her bør det komme litt mer presisering av hva de særegne forholdene kan være. Rettspraksis har utviklet seg til at det er nesten umulig å få åpnet for andre gang dersom den første ordningen er blitt fullført. I de tilfeller der ordningen er blitt avbrutt, har det vist seg at det er lettere å få en ny mulighet.

GOA vil hevde at en skyldner som har fått opphevet gjeldsordningen uten at han kan lastes for det, må defineres som særegne forhold. I tillegg bør det tas noe hensyn til tidsaspektet. Det bør derfor vektlegges noe dersom det er gått 10 – 15 år siden opphevelsen.

§ 3-1 første ledd: *... skal tingretten åpne gjeldsforhandling.*

Etter 26 års erfaring, og etter sentraliseringen til «gjeldsordningsnamsmenn», bør namsmennene nå være godt kvalifisert til å åpne forhandlingen. Kreditorerne vil uansett beholde muligheten til å påklage avgjørelsen.

§ 4-2 første ledd: *Gjeldsordningsperioden skal i så fall normalt være fem år.*

Dette bør endres til tre år. Finland har allerede innført en slik periode.

§ 4-2 første ledd: *Gjeldsordningsperiodens lengde skal regnes fra åpningen av gjeldsforhandlingene.*

GOA har innhentet opplysninger fra en del namsmenn, som forteller om ventetid opp til ett år før innkalling til første møte. Ytterligere tid går det før åpning! I realiteten får altså skyldner en gjeldsordningsperiode som blir ett år lenger enn lovens normalordning!

Paragrafen bør endres til: Gjeldsordningsperioden skal regnes fra innlevering av søknad.

§ 4-8 bokstav h annet ledd: *Krav på erstatning eller oppreisning for skade voldt ved en straffbar handling skal gis full dekning. Unntak kan gjøres dersom kravet er fastsatt ved dom eller forelegg mer enn tre år før søknad om gjeldsordning fremmes, eller dersom særlige resosialiseringshensyn tilsier det og hensyn til den som har kravet ikke er avgjørende.*

Her er GOA sterkt uenig. Media har meldt om flere stygge voldssaker, der offeret er skadet for livet, og der gjerningsmann får gjeldsordning, uten at det er blitt betalt en krone i erstatning!

Denne paragrafen må endres!

Det virker som om at det tas mer hensyn til voldsutøveren enn til offeret. Det vil være i strid med samfunnets moraloppfatning dersom en person som påfører et medmenneske varige skader og mén, skal slippe unna, uten å betale erstatning.

Finanskomiteen bemerket i Innst. O. nr. 15 (2002-2003)

Komiteen har vurdert å oppstille et skille mellom erstatning/oppreisning etter personskade på den ene side og tingskade, for eksempel etter innbrudd, på den annen. Komiteen har funnet å ikke ville lage et slikt skille, men understreker at krav etter forbrytelse mot en person er særlig beskyttelsesverdig i forbindelse med en gjeldsordning, uansett hva slags skade og tap det er snakk om. Komiteen mener at det kan bli tatt hensyn til forskjellen på slike typer krav som et moment i den helhetsvurderingen som skal foretas.

Komiteen drøftet altså temaet, men unnlot å lage skille mellom personskade og tingskade. Det bør være på tide å innføre et slikt skille nå!

§ 4-12 annet ledd: *En fordringshaver skal ikke uten grunn motsette seg et forslag til gjeldsordning. En fordringshaver som motsetter seg forslaget, skal oppgi grunnen.*

Her har GOA sett mange saker der loven blir neglisjert, og vi vil foreslå en tilføyelse: Dersom fordringshaver ikke oppgir grunn, skal innsigelsen ikke tas til følge. Dette punkt skal ikke kreditorene kunne påklage.

§ 5-2 første ledd, annen setning: *En gjeldsordningsperiode skal være på fem år. Dette bør endres til tre år.*

§ 6-1 fjerde ledd: *Endring etter paragrafen her kan ikke begjæres før skyldneren etter evne har forsøkt å komme frem til en avtale om frivillig endring av ordningen. (forkortet).*

Her har GOA samme innsigelse som til § 1-3 annet ledd.

§ 6-2 siste ledd: *Dersom skyldner innen to år etter gjeldsordningsperiodens utløp mottar arv, gevinst eller liknende av betydelig omfang, kan retten sette ordningen til side (forkortet)*

Denne regelen må fjernes! Norge er det eneste land som har en slik regel. Denne paragrafen finner mange skyldnere svært urimelig. De har følelsen av aldri å bli ferdig med problemene. Lovgiver må i stedet rette søkelyset på bankenes hemningsløse utlånspraksis de senere år.

§ 6-5 Frister. Tilsidesettelse etter § 6-2 fjerde ledd må bortfalle.

Dårlig kredittvurdering

Vi har i årevis sett hvordan utlånerens lemfeldige kredittvurdering har påført svake sjeler store gjeldsbyrder. Dette må loven få virkemidler mot. Det må inn paragrafer som fastslår at sviktende kredittvurdering må medføre at disse kreditorer får nedsatt, eller helt fjernet sin dekningsmulighet.

Språklige klargjøringer

GOA har fått meldinger fra våre medlemmer om at loven inneholder en del lange setninger, med mange ledd og kommaer, som publikum finner vanskelig å forstå. Det bør være mulig å dele opp setningene, uten at de derved blir mindre rettslige.